

**TIPOLOGIJA DOKUMENATA/DELA
ZA VOĐENJE BIBLIOGRAFIJA U SISTEMU COBISS**

11.11. 2011.

ČLANCI I DRUGI SASTAVNI DELOVI

1.01 Izvorni naučni članak
<p>Izvorni naučni članak je samo prva objava originalnih istraživačkih rezultata u takvom obliku da istraživanje može da se ponovi, a utvrđene činjenice provere. Po pravilu je organizovan po shemi IMRAD (Introduction, Methods, Results And Discussion) za eksperimentalna istraživanja ili na deskriptivan način za deskriptivna naučna područja. Mora da bude objavljen u naučnom časopisu sa recenzentskim sistemom prihvatanja članaka i recenziran. Recenzentski sistem mora da bude vidljiv iz uputstava za autore.</p> <p>Izlaganja na konferenciji, čak i onda kada su objavljena u naučnom časopisu, ne spadaju u ovu kategoriju, već se raspoređuju u 1.06 ili 1.08.</p>
1.02 Pregledni naučni članak
<p>Pregledni naučni članak je pregled najnovijih dela o određenom predmetnom području, dela pojedinog istraživača ili grupe istraživača sa ciljem da se već publikovane informacije sažmu, analiziraju, evaluiraju ili sintetizuju. Donosi nove sinteze koje takođe uključuju rezultate sopstvenog istraživanja autora. Mora da bude objavljen u naučnom časopisu sa recenzentskim sistemom prihvatanja članaka i recenziran. Recenzentski sistem mora da bude vidljiv iz uputstava za autore.</p> <p>Izlaganja na konferenciji, čak i onda kada su objavljena u naučnom časopisu, ne spadaju u ovu kategoriju, već se raspoređuju u 1.06 ili 1.08.</p>
1.03 Kratki naučni članak
<p>Kratki naučni prilog je izvorni naučni članak kod kojeg neki elementi sheme IMRAD mogu da budu izostavljeni. Ukratko sažima rezultate završenog izvornog istraživačkog dela ili dela koje je još u toku. Ovde spadaju i kratki pregledi (mini review) i prethodne objave, ako imaju značaj kratkog naučnog priloga.</p> <p>Izlaganja na konferenciji, čak i onda kada su objavljena u naučnom časopisu, ne spadaju u ovu kategoriju, već se raspoređuju u 1.06 ili 1.08.</p>
1.04 Stručni članak
<p>Stručni članak je prikaz već poznatog, s naglaskom na upotrebljivosti rezultata izvornih istraživanja i širenju znanja, a zahtevnost teksta prilagođena potrebama korisnika i čitaoca stručnog ili naučnog časopisa u kojem je objavljen.</p> <p>Izlaganja na konferenciji, čak i onda kada su objavljena u stručnom ili naučnom časopisu, ne spadaju u ovu kategoriju, već se raspoređuju u 1.07 ili 1.09.</p>
1.05 Popularni članak
<p>Popularni članak je članak za popularizaciju naučnih ili stručnih spoznaja i društvene uloge istraživačke i razvojne delatnosti. Popularni članci po pravilu se objavljuju u opštim časopisima i</p>

<p>novinama, te drugim časopisima za popularizaciju znanja.</p> <p>Izlaganja na konferenciji, čak i onda kada su objavljena u stručnom ili naučnom časopisu, ne spadaju u ovu kategoriju, već se raspoređuju u 1.07 ili 1.09.</p>
<p>1.06 Objavljeno naučno izlaganje na konferenciji (pozvano predavanje)</p>
<p>Pozvano predavanje mora da bude vidljivo iz publikacije ili programa konferencije ili dokazano s pozivom organizatora konferencije, te mora da odgovara kriterijumima pod 1.08.</p> <p>Pozvano predavanje se po značaju razlikuje od svih drugih predavanja na istoj konferenciji. Po pravilu, reč je o uvodnom/zaključnom plenarnom predavanju (u zborniku je obično navedeno u posebnoj rubrici "invited lectures"). Rutinski pozivi za saradnju na konferenciji ne spadaju u ovu kategoriju.</p>
<p>1.07 Objavljeno stručno izlaganje na konferenciji (pozvano predavanje)</p>
<p>Pozvano predavanje mora da bude vidljivo iz publikacije ili programa konferencije ili dokazano s pozivom organizatora konferencije, te mora da odgovara kriterijumima pod 1.09.</p> <p>Pozvano predavanje se po značaju razlikuje od svih drugih predavanja na istoj konferenciji. Po pravilu, reč je o uvodnom/zaključnom plenarnom predavanju (u zborniku je obično navedeno u posebnoj rubrici "invited lectures"). Rutinski pozivi za saradnju na konferenciji ne spadaju u ovu kategoriju.</p>
<p>1.08 Objavljeno naučno izlaganje na konferenciji</p>
<p>Objavljeno naučno izlaganje na konferenciji (predavanje, referat, poster) u celini objavljeno u samostalnom zborniku konferencije, u naučnom časopisu ili na veb sajtu konferencije, odnosno organizatora konferencije. Objavljeno izlaganje mora da bude barem u načelu organizovano kao naučni članak.</p> <p>Recenzija po kriterijumima za izvorne/pregledne naučne članke, odnosno samostalne naučne sastavne delove u monografijama, utvrđuje se prema tipologiji zbornika konferencije koji može biti samostalna monografska publikacija, redovan ili poseban broj časopisa, dodatak ili izvor na internetu.</p> <p>Sažeci i prošireni sažeci, ili objavljene prozirnice, ne spadaju u ovu kategoriju (vidi 1.12).</p>
<p>1.09 Objavljeno stručno izlaganje na konferenciji</p>
<p>Objavljeno stručno izlaganje na konferenciji (predavanje, referat, poster) u celini objavljeno u samostalnom zborniku konferencije, u stručnom (ili naučnom) časopisu ili na veb sajtu konferencije, odnosno organizatora konferencije.</p> <p>Sažeci i prošireni sažeci, ili objavljene prozirnice, ne spadaju u ovu kategoriju (vidi 1.13).</p>
<p>1.10 Objavljeni sažetak naučnog izlaganja na konferenciji (pozvano predavanje)</p>
<p>Pozvano predavanje mora biti vidljivo iz publikacije ili programa konferencije, ili dokazivo u pozivu organizatora, te mora odgovarati kriterijumima pod 1.12.</p> <p>Pozvano predavanje se po značaju razlikuje od svih drugih predavanja na istoj konferenciji. Po pravilu, reč je o uvodnom/zaključnom plenarnom predavanju (u zborniku je obično navedeno u posebnoj rubrici "invited lectures"). Rutinski pozivi za saradnju na konferenciji ne spadaju u ovu</p>

kategoriju.
1.12 Objavljeni sažetak naučnog izlaganja na konferenciji
Sažetak izlaganja (predavanja, referata, postera) na konferenciji koji je objavljen u zborniku konferencije ili u naučnom, odnosno stručnom časopisu, ili na veb sajtu konferencije, odnosno organizatora konferencije. Ovde spadaju i prošireni sažeci i objavljene prozirnice.
1.13 Objavljeni sažetak stručnog izlaganja na konferenciji
Sažetak izlaganja (predavanja, referata, postera) na konferenciji koji je objavljen u zborniku konferencije ili u naučnom, odnosno stručnom časopisu, ili na veb sajtu konferencije, odnosno organizatora konferencije. Ovde spadaju i prošireni sažeci i objavljene prozirnice.
1.16 Samostalni naučni sastavni deo ili poglavlje u monografskoj publikaciji
Samostalni naučni sastavni deo ili poglavlje u monografskoj publikaciji obrađuje se kao posebna bibliografska jedinica samo u slučaju kada je reč o tzv. uredničkoj publikaciji sa samostalnim prilogima pojedinih autora, a ne o integralnom tekstu više autora navedenih takođe i na naslovnoj strani monografije. Ovde spadaju i izvorne naučne geografske karte ako predstavljaju samostalni prilog koji može autorski da se identifikuje. U ovu kategoriju ne spadaju izlaganja na konferencijama koja su objavljena u zborniku konferencije, ili u tematskom ili posebnom broju časopisa, te sastavni delovi ili poglavlja u publikacijama tipa 2.04, 2.05, 2.12, 2.13 i 2.14.
1.17 Samostalni stručni sastavni deo ili poglavlje u monografskoj publikaciji
Samostalni stručni sastavni deo ili poglavlje u monografskoj publikaciji obrađuje se kao posebna bibliografska jedinica samo u slučaju kad je reč o tzv. uredničkoj publikaciji sa samostalnim prilogima pojedinih autora, a ne o integralnom tekstu više autora navedenih takođe i na naslovnoj strani monografije. Ovde spadaju i stručne geografske karte ako predstavljaju samostalni prilog koji može autorski da se identifikuje. U ovu kategoriju ne spadaju izlaganja na konferencijama koja su objavljena u zborniku konferencije, ili u tematskom ili posebnom broju časopisa, te sastavni delovi ili poglavlja u publikacijama tipa 2.05, 2.12, 2.13 i 2.14.
1.18 Odrednica – sastavni deo enciklopedije, leksikona, rečnika ...
Odrednica – sastavni deo sadrži sistematičan pregled i prikaz određene teme, problema, predmeta, reči, ličnosti ili događaja. Ovde spadaju samo odrednice duže od 200 reči. Ako se obrađuju odrednice kraće od 200 reči, raspoređuju se u 1.25. Kada je reč o naučnim sastavnim delovima, koji su po obimu uporedivi sa samostalnim naučnim sastavnim delovima monografija, mogu da se rasporede u 1.16.
1.19 Recenzija, prikaz knjige, kritika
Prilog u naučnoj ili stručnoj publikaciji (časopisu, knjizi itd.), u kojem autor ocenjuje ili dokazuje

<p>pravilnost/nepravilnost nekog naučnog ili stručnog rada, kriterijuma, mišljenja ili utvrđene činjenice i/ili pobija/podržava/ocjenjuje utvrđene činjenice, radove ili mišljenja drugih autora. Prikaz stručnog mišljenja, mišljenja o naučnom, stručnom ili umetničkom delu, naročito s obzirom na njegov kvalitet.</p>
<p>1.20 Predgovor, propratna reč</p>
<p>Kratki tekst ispred ili iza glavnog teksta koji govori o tom tekstu i o njegovom autoru. Ne obrađuju se pozdravne reči, zahvalnice i sl. Kada je reč o uvodnim ili propratnim studijama od naučnog ili stručnog značaja, mogu se rasporediti u 1.16 ili 1.17.</p>
<p>1.21 Polemika, diskusioni prilog</p>
<p>Prilog u kojem autor dokazuje pravilnost određenog kriterijuma, svog mišljenja ili utvrđene činjenice i pobija konstatacije ili mišljenja drugih autora.</p>
<p>1.22 Intervju</p>
<p>Javnosti namenjen razgovor o naučno ili stručno relevantnim temama, koji je objavljen pretežno u obliku pitanja i odgovora.</p> <p>Prilozi, koji nastaju na osnovu odgovora na pitanja, a nisu objavljeni u obliku pitanja i odgovora, kao i pojedinačne izjave, izlaganja na okruglom stolu i ankete, ne spadaju u ovu kategoriju.</p>
<p>1.23 Umetnički sastavni deo</p>
<p>Poezija, proza, kompozicije i drugi umetnički sastavni delovi nekog zaključenog opusa.</p>
<p>1.24 Bibliografija, indeks i sl.</p>
<p>1.25 Drugi sastavni delovi</p>

MONOGRAFIJE I DRUGA ZAKLJUČENA DELA

<p>2.01 Naučna monografija</p>
<p>Naučna monografija je publikacija u kojoj se naučno, sistematično, iscrpno i sveobuhvatno tretira neki problem, pitanje ili predmet, ličnost ili događaj, u jednoj svesci, odnosno u određenom broju svezaka, koje se objavljuju istovremeno ili u unapred određenom vremenskom periodu. Publikacija mora da bude recenzirana i treba da ima sve propisane elemente za dobijanje CIP-a i ISBN-a (ISMN-a). Ovde spadaju i naučno-kritičke objave originala, naučni prevodi s komentarom, naučni rečnici i naučne geografske karte.</p> <p>Zbornici konferencija, zaključni i drugi izveštaji o radu na istraživačkim zadacima i sl. (čak i u povezanom obliku), ne spadaju u ovu kategoriju. O izuzecima odlučuje državna ustanova nadležna za nauku.</p>
<p>2.02 Stručna monografija</p>
<p>Stručna monografija je publikacija u kojoj se stručno tretira neki problem, pitanje ili predmet, ličnost ili događaj, u jednoj svesci, odnosno u određenom broju svezaka koje se objavljuju istovremeno ili u unapred određenom vremenskom periodu. Publikacija mora da ima sve propisane</p>

<p>elemente za dobijanje CIP-a i ISBN-a.</p> <p>Zbornici konferencija, zaključni i drugi izveštaji o radu na istraživačkim zadacima i sl. (čak i u povezanom obliku), ne spadaju u ovu kategoriju.</p>
<p>2.03 Univerzitetski ili visokoškolski udžbenik, ili udžbenik za višu školu s recenzijom</p>
<p>Univerzitetski ili visokoškolski udžbenik, ili udžbenik za višu školu je vrsta publikacije koja je namenjena studentima kao propisana nastavna građa za određeni studijski smer ili predmet (npr. udžbenik algebre, praktikum).</p>
<p>2.04 Srednjoškolski, osnovnoškolski ili drugi udžbenik s recenzijom</p>
<p>Udžbenik za osnovne i srednje škole, te drugo preduniverzitetsko obrazovanje, koji je priređen u skladu s propisanim nastavnim planom i programom i prihvaćen po odgovarajućem postupku.</p>
<p>2.05 Ostala nastavna građa</p>
<p>Sistematska obrada nastavnog gradiva po studijskom programu koju autor priprema po svojoj ili tuđoj građi (beleške predavanja, sabrana građa, skripta), zbirka vežbi i zadataka za određeni predmet te druga nastavna pomagala (npr. zvučna građa, multimedijске nastavne jedinice ...).</p>
<p>2.06 Enciklopedija, rečnik, leksikon, atlas, geografska karta</p>
<p>Publikacija opšteg ili stručnog značaja, koja na pregledan način obuhvata podatke i uputstva za određeno područje ili predmet.</p>
<p>2.07 Bibliografija</p>
<p>Uređen pregled objavljenih i/ili izvedenih radova koji je objavljen kao monografija.</p>
<p>2.08 Doktorska disertacija</p>
<p>Doktorska disertacija je rad na osnovu kojeg je autor stekao naziv doktora nauka.</p>
<p>2.09 Magistarski rad</p>
<p>Magistarski rad je rad na osnovu kojeg je autor stekao naziv magistra nauka ili naziv magistra prema bolonjskom studijskom programu.</p>
<p>2.10 Specijalistički rad</p>
<p>Specijalistički rad je rad na osnovu kojeg je autor stekao naziv specijaliste.</p>
<p>2.11 Diplomski rad</p>
<p>Diplomski rad je rad na osnovu kojeg je autor stekao stručni naziv.</p>
<p>2.12 Završni izveštaj o rezultatima istraživanja</p>
<p>Publikacija koja prikazuje tok i rezultate (spoznaje, otkrića) naučno-istraživačkog ili razvojno-istraživačkog zadatka. Ovde spadaju samo završni, odnosno zaključni izveštaji koji su javno dostupni. Privremeni, fazni i godišnji izveštaji, te administrativni izveštaji za finansijere, se ne evidentiraju.</p>

2.13 Elaborat, predstudija, studija
Izveštaj o izvedenom projektom zadatku kao zaključena stručna publikacija, odnosno dokumentacija namenjena poznatom korisniku, u kojoj je sistematski i iscrpno obrađen neki problem ili tema na osnovu relevantnih izvora informacija, te date smernice za rešavanje problema i predlozi za dalji rad.
2.14 Projektna dokumentacija (idejni projekat, izvođački projekat)
Projekat može da bude zaključena publikacija koja određuje šta treba da se učini i kako, odnosno zbirka nacрта, tehničkih opisa i troškovnika za neki objekat (npr. projekat puta, zgrade u građevinarstvu i arhitekturi, mašine u mašinstvu, informacijskog sistema, investicijski projekat u ekonomiji i sl.).
2.15 Mišljenje veštaka, arbitražno rešenje
2.16 Umetničko delo
Poezija, proza, kompozicije, filmovi, slike i druga umetnička dela.
2.17 Katalog izložbe
2.18 Istraživački ili dokumentarni film, zvučni ili video snimak
Objava naučnih problema i rezultata na filmskoj ili magnetskoj traci, ili na drugom elektronskom nosiocu informacija.
2.19 Radio ili televizijska emisija
Radio ili televizijska emisija koja na stručno zasnovan način obrađuje određeni sadržaj. Obrada se vrši na osnovu predloženog snimka, inače se evidentira u 3.11.
2.20 Zaključena naučna zbirka podataka ili korpus
Elektronska zbirka podataka čiji se naučni značaj pokazuje u njenoj primenljivosti u istraživanju širokog spektra aplikativnih ili teorijski osmišljenih problema. Zbirka podataka mora da bude rezultat zaključenog istraživanja i mora da odgovara visokim kriterijumima kvaliteta koji se ocenjuje na osnovu iscrpne prateće dokumentacije. Zbirka podataka mora da bude javno dostupna u nacionalnom ili međunarodnom naučnom arhivu podataka. Zbirka podataka mora da bude dokumentovana i dostupna u obliku koji omogućuje ponavljanje objavljenih naučnih činjenica izvedenih na osnovu nje.
Korpus je jedinstvena standardno označena i interno strukturisana zbirka autentičnih tekstova, koja je nastala po unapred određenim merilima i sa određenim ciljem, a koja je dostupna u elektronskom obliku i opremljena alatima koji omogućuju višeslojno pretraživanje i statističku obradu podataka.
2.21 Programska oprema
Programska oprema na računarskom mediju koja je javno dostupna ili izrađena za poznatog naručioca i predstavlja autorski prepoznatljiv samostalni rad. Ne evidentira se programska oprema za podršku informacijskim sistemima ili procesima kod koje je autorstvo po pravilu korporativno.

2.22 Nova sorta
Nova sorta biljaka predstavlja intelektualno vlasništvo. Dokazuje se odlukom o potvrđivanju, odnosno zaštiti sorte, koju izdaje nadležni državni organ na osnovu međunarodno uporedivih rezultata PUN (Prepoznatljivost-Ujednačenost-Nepromenljivost) dobijenih testiranjem u institucijama koje su priznate na nivou EU; nova sorta mora biti upisana u Zajednički katalog sorti EU.
2.23 Patentna prijava
Status patentne prijave ima zahtev za dodelu patenta od podnošenja do dodele i objave patenta u službenom glasniku nadležnog zavoda za zaštitu industrijske svojine. Zavod podnosiocu prijave izdaje potvrdu o prihvaćenom zahtevu. Za isti pronalazak u bibliografiju se unosi samo jedna patentna prijava.
2.24 Patent
Patent je zaštićeni pronalazak. Patent se dodeljuje s danom objave patenta u službenom glasniku nadležnog zavoda za zaštitu industrijske svojine. Patent se dokazuje odlukom o dodeli patenta ili njegovom objavom na internetu (ESPACENET). Kada je patent dodeljen, zapis o patentnoj prijavi (2.23) mora da se briše! Ako je za isti pronalazak u različitim državama dodeljeno više patenata, koji su članovi iste porodice patenata, može se vrednovati samo jedan zapis (po izboru pronalazača ili podnosioca prijave). Sve druge treba izdvojiti iz bodovanja. Izuzetak su dodeljeni patenti sa bitnom promenom osnovnog pronalaska.
2.25 Ostale monografije i druga zaključena dela
2.30 Zbornik stručnih ili nerecenziranih naučnih radova na konferenciji
2.31 Zbornik recenziranih naučnih radova na međunarodnoj ili stranoj konferenciji 2.32 Zbornik recenziranih naučnih radova na domaćoj konferenciji
Zbornik recenziranih naučnih radova na konferenciji koji su recenzirani po kriterijumima za izvorne/pregledne naučne članke, odnosno samostalne sastavne delove u monografijama. Zbornik može biti samostalna monografska publikacija, redovan ili poseban broj časopisa, suplement ili izvor na internetu. Iz navoda u publikaciji ili na neki drugi način mora biti dokazivo da su radovi adekvatno recenzirani. Domaća konferencija se tretira kao međunarodna kada je najmanje 1/3 učesnika iz inostranstva. Pri tom se uvažavaju učesnici čiji su radovi objavljeni u zborniku.

IZVEDENI RADOVI (DOGAĐAJI)

3.10 Umetničko izvođenje
Koncerti, pozorišne i operске predstave, te druga javna izvođenja umetničkih dela.
3.11 Radio ili TV događaj
Učešće u radio ili televizijskim vestima, prikazima, razgovorima i sl.

3.12 Izložba
Priredba koju organizuje autor izloženih dela ili autor postavke.
3.14 Predavanje na stranom univerzitetu
Predavanje na univerzitetu, naučnoj odnosno akademskoj instituciji i naučnim udruženjima van Srbije. Duža gostovanja na stranim univerzitetima spadaju u biografiju.
3.15 Izlaganje na konferenciji bez štampanja
Naslov izlaganja mora da bude vidljiv iz programa konferencije.
3.16 Pozvano predavanje na konferenciji bez štampanja
Pozvano predavanje mora da bude dokazano pozivom organizatora konferencije i vidljivo iz programa konferencije.
3.25 Drugi izvedeni radovi

DODATNA OBJAŠNJENJA I UPUTSTVA

Bibliografske zapise u sistemu COBISS kreiraju za to osposobljeni bibliotekari (bibliografi) u bibliotekama. Članci i drugi sastavni delovi, te monografije i druga zaključena dela, obrađuju se na osnovu primarnog dokumenta/dela. Izvedeni radovi (dogadjaji) evidentiraju se na osnovu odgovarajućeg dokaza o izvedenom radu. Ako publikacija nije dostupna u biblioteci, bibliotekaru mora da je dostavi autor. Za pravilno sortiranje (klasifikaciju) bibliografskih jedinica po ovoj tipologiji primarno su odgovorni autori, a tip dokumenta/dela može da odredi i stručnjak za predmetnu oblast.

Tipologija se dodeljuje samo onim bibliografskim zapisima kod kojih bar jedan autor ima šifru istraživača ili evidencioni broj u sistemu COBISS i po potrebi njihovim nadređenim zapisima. Izuzetno se dodeljuje i zapisima za članke drugih autora u časopisima od nacionalnog značaja.

Tip članka utvrđuje se na osnovu:

- navoda o tipu koji je po pravilu u zaglavlju članka;
- navoda da časopis objavljuje samo članke određenih tipova koje uredništva po pravilu objavljuju u uputstvima za autore;
- naziva rubrike u kojoj je članak objavljen, ako je časopis podeljen na takav način.

U drugim slučajevima, tip dokumenta/dela određuje bibliotekar u saradnji sa autorom ili stručnjakom za predmetnu oblast, u skladu sa opisom tipova dokumenata/dela u ovoj tipologiji.

Zapisi za članke iz časopisa koji su još uvek u štampi po pravilu se ne unose u sistem COBISS. Izuzetak su članci koji ispunjavaju sva tri sledeća uslova:

- članak je prihvaćen za objavu;
- na veb sajtu izdavača je već objavljen i vidljiv u punom tekstu;
- članku je dodeljen identifikator DOI.

Svuda gde se isti sadržaj pojavi na više različitih medija ili u više različitih publikacija, te je potrebno uraditi više zapisa, samo jedan zapis sme da se boduje (druge zapise treba izdvojiti iz bodovanja). Primeri u kojima to dolazi u obzir su sledeći: monografije koje izlaze u štampanom i elektronskom obliku, diplomski radovi koji su naknadno objavljeni, npr. radovi za neku nagradu, potom članci koji su (greškom) objavljeni u dva broja istog časopisa itd.

Ako postoje štampana i elektronska verzija članka, u sistemu COBISS se kreira samo jedan zapis za jednu od verzija.

Za članke, koji su u istoj publikaciji objavljeni u originalu i u prevodu, u sistemu COBISS se kreira samo jedan bibliografski zapis.

Zapisi o organizovanju događaja i o dodeljenim nagradama ne unose se u sistem COBISS. Takvi podaci spadaju u biografije.